

Respons

Libya: Konvertering fra islam til kristendommen

Problemstilling/spørsmål:

- Er det straffbart å konvertere fra islam i Libya?
- Hvilke reaksjoner kan en libyer som har konvertert fra islam til kristendommen forvente fra samfunnet?
- Vil reaksjonene variere ut fra kjønn og alder på den som har konvertert?
- Vil en libysk kristen konvertitt kunne praktisere sin religion i Libya i lokale kirkesamfunn?

Bakgrunn

Det finnes lite informasjon om forhold for libyere som konverterer fra islam til kristendommen, noe som sannsynligvis skyldes at det er forsvinnende få som gjør det. Flere årsaker bidrar til dette.

Den kanskje viktigste årsaken er at det i utgangspunktet er svært uvanlig at muslimer konverterer til kristendommen, selv i samfunn hvor kristen misjon rettet mot muslimer skjer uten hindre fra myndighetenes side.¹ Dette kan blant annet skyldes den sentrale doktrinen innenfor islam at kristendommen og jødedommen bygger på misforståtte, forvrengte og forvanskede åpenbaringer fra Gud² og delvis ren vranglære³ (Vikør 2006, s. 132; Hjärpe 2005, s. 120-121). Kristendommen ses altså som en religion med samme basis som islam, men med en del mangler og vranglære, og mange muslimer vil se på det som ganske meningsløst å konvertere til en religion som tror på samme gud, men på en mangelfull måte.

¹ Dette skjer for eksempel i en rekke afrikanske land, som Elfenbenskysten, Mali, Niger og Nigeria.

² Islam anerkjenner Jesus og alle som nevnes som profeter i det gamle testamentet som profeter som har mottatt åpenbaringer fra Gud, men fastholder at profetiene slik de kommer fram i Bibelen ikke er korrekte – i motsetning til åpenbaringene profeten Muhammad fikk, som anses å være helt nøyaktig det Gud åpenbarte ham gjennom engelen Jibril (Gabriel).

³ Ett eksempel er troen på treenigheten, som islamske teologer ser på som avgudsdyrkelse (*shirk*).

Libyere flest blir også eksponert for kristendommen i mindre grad enn en blir i en rekke andre arabiske land, siden Libya ikke har noen lokal kristen minoritet – så godt som alle kristne i landet er utlendinger. Til slutt var Libya et svært isolert samfunn gjennom hele Qadhafi-regimet, en periode hvor det også var straffbart å drive misjonsvirksomhet overfor muslimer.

Er det straffbart å konvertere fra islam i Libya?

Ifølge U.S. Department of State (2012) finnes det ikke eksplisitte bestemmelser i libysk lovverk som forbyr folk å konvertere fra islam til en annen religion. Samtidig viderefører de nye myndighetene Qadhafi-regimets forbud mot misjonsvirksomhet rettet mot muslimer.

Hvilke reaksjoner kan en libyer som har konvertert fra islam til kristendommen forvente fra samfunnet?

Landinfo har ikke funnet noen konkret informasjon om libyere som har konvertert fra islam til kristendommen. U.S. Department of State nevner ingen slike eksempler i sin siste årlige rapport om religionsfrihet (2012). Videre har vi gjennomført søk på nettsidene til kristne organisasjoner med fokus nettopp på forholdene for kristne minoriteter og kristne konvertitter rundt om i verden.⁴ Disse er:

- International Christian Concern (ICC)
- Mission Network News (MNN)
- Voice of the Martyrs Canada
- Voice of the Martyrs USA

Så langt Landinfo kan fastslå, presenterer ingen av disse kildene konkret informasjon om forhold for libyske muslimer som har konvertert til kristendommen, utover sterkt anonymiserte opplysninger om enkelttilfeller som det er umulig å verifisere. Ett eksempel på dette finner vi i to reportasjer hentet fra Christian Broadcasting Network News (CBN News). I den ene intervjuet Voice of the Martyrs USAs medarbeider Todd Nettleton, som forteller om et lite lokalt kirkesamfunn av konvertitter fra islam til kristendommen. Han tallfester ikke antallet, men journalisten fra CBN News skriver at de er få, ”kanskje bare noen hundre” (Lane 2011b, Landinfos oversettelse). I denne saken går det også fram at journalisten var til stede da en libysk kvinne lot seg døpe. I en fjernsynsreportasje tidligere samme år forteller journalisten i mer detalj om lokale konvertitter og denne kvinnens bakgrunn:⁵

There are some Muslim background believers, they're too frightened to talk to us on camera, but we did talk to one woman off camera. She was the wife of a shaykh, a Muslim priest, and she told us that if she were to have a Bible, and be in public with that Bible, that she would certainly be arrested. And her husband did not know she was a Christian, her children also became Christians, through watching satellite

⁴ Her har vi gjennomført søk på nettsidene til organisasjonene det er snakk om, både med søkemotorer på nettsidene og ved google-søk avgrenset til nettsidene på søkeord ”Libya”. For lenker til disse nettsidene, se ICC u.å., MNN u.å., Voice of the Martyrs Canada u.å. og Voice of the Martyrs USA u.å. Flere av disse kildene lenker videre til nyhetsmeldinger fra nettaviser og nyhetsbyråer.

⁵ I sakene (Lane 2011a; Lane 2011b) refereres det til en kvinne som har blitt kristen etter å ha sett satellittsendte fjernsynssendinger. Landinfo regner med at det er samme person som omtales i begge.

television. You see satellite dishes throughout the country here. But the largest numbers of Christians here are from the expats, the foreign workers that come here – most of them are Egyptian (Lane 2011a).

Alle fem kildene nevnt i punktlista ovenfor har derimot bred nyhetsdekning av problemer utenlandske kristne som arbeider i Libya har møtt og møter lokalt – både under Qadhafis regime, og etterpå. Dette dreier seg særlig om beskyldninger om at kristne driver misjonsvirksomhet rettet mot muslimer. Det rapporteres både om arrestasjoner og deportasjoner i regi av myndighetene, og om overgrep mot kristne arbeidsmigranter og geistlige begått av lokale ytterliggående islamistgrupper (se for eksempel Stephen 2013; ICC 2013; MNN 2013; Voice of the Martyrs Canada 2013). Selv Den internasjonale Røde Kors-komiteen (ICRC) har opplevd angrep mot kontorene sine i Libya, etter beskyldninger om at organisasjonen skulle ha delt ut bibler og drevet misjon (MNN 2013). En lokal engelskspråklig avis rapporterer at EUs delegasjon i Libya har uttrykt bekymring for religiøs frihet i landet (Libya Herald 2013). FN-nyhetsbyrået IRIN News rapporterer også om ulike problemer for kristne i Libya (IRIN News 2013).

Tross mangelen på konkret informasjon om forhold for libyere som har konvertert, regner Landinfo det for svært sannsynlig at libyere som konverterer til kristendommen (og dermed går bort fra islam) vil kunne møte problemer med familie og slekt, og dessuten aggresjon fra ytterliggående islamistmiljøer i Libya. Vi mener de bredt dokumenterte problemene utenlandske kristne møter i Libya på bakgrunn av mistanke om misjonsvirksomhet mot muslimer er en klar indikasjon på at grupper libyske myndigheter ikke har kontroll over vil kunne reagere svært aggressivt hvis de blir kjent med at libyere har konvertert fra islam til kristendommen. Angrepene på kristne (legfolk og geistlige), kirkebygg og annen kristen eiendom, blir nettopp rettfærdiggjort med at det vil hindre at libyere går bort fra islam gjennom konvertering til kristendommen.

Vil reaksjonene variere ut fra kjønn og alder på den som har konvertert?

Siden vi ikke kjenner konkrete eksempler på konvertitters situasjon, har vi ikke noe grunnlag for å svare på dette spørsmålet.

Vil en libysk kristen konvertitt kunne praktisere sin religion i Libya i lokale kirkesamfunn?

Kirker og forsamlingslokaler i Libya hvor kristne samles offentlig til gudstjenester, bønn og annen religionsutøvelse drives alle i regi av ulike utenlandske menigheter.

Det er bare i menigheter som tilhører kirkesamfunn hvor de fleste av medlemmene er kristne fra andre arabiske land (for eksempel egyptiske koptiske menigheter) at libyske konvertitter ville kunne ha en teoretisk mulighet til å gli forholdsvis ubemerket inn i mengden uten å stikke seg ut utseendemessig,⁶ i alle fall for utenforstående. Det er usikkert om dette skjer. Egyptiske kristne intervjuet av CBN News opplyser at de ikke kjenner til libyske konvertitter (Lane 2011a; Lane 2011b).

⁶ Skulle de bli tilsnakket på arabisk, ville de sannsynligvis bli identifisert som libyere umiddelbart ut fra dialekten sin – både av libyere og av andre arabisktalende.

Protestantiske og katolske menigheter i Libya består stort sett av arbeidsinnvandrere fra ikke-arabiske land, og her ville libyere stikke seg tydelig ut og kunne utsette seg for oppmerksomhet fra ytterliggående grupper som kunne tenkes å skape problemer – både for lokale konvertitter og utenlandske kristne som legger forhold til rette for misjonsvirksomhet og tar inn lokale konvertitter i menigheten.

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver. Landinfos responser og temanotater er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke-offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, og kildegrunnlaget vil ikke nødvendigvis være like bredt som i våre temanotater. Responser er utarbeidet innenfor begrensede tidsrammer og vil i liten grad inneholde bakgrunnsinformasjon.

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som responsene omhandler.

Referanser

Skriftlige kilder

- Hjärpe, J. (Red.) (2005). *99 spørsmål om islam*. Oslo: Humanist.
- ICC, dvs. International Christian Concern (u.å.). *Persecution.org*. Washington D.C.: ICC. Tilgjengelig fra <http://www.persecution.org> [lastet ned 9. april 2013]
- ICC (2013, 14. mars). Attacks on Christians spike in Libya. *Persecution.org*. Tilgjengelig fra <http://www.persecution.org/2013/03/14/attacks-on-christians-spike-in-libya/> [lastet ned 9. april 2013]
- IRIN News (2013, 15. mars). Security of Christian communities “precarious” in Libya – archbishop. *IRIN News*. Tilgjengelig fra <http://irinnews.org/Report/97653/Security-of-Christian-communities-precarious-in-Libya-archbishop> [lastet ned 9. april 2013]
- Lane, G. (2011a, 24. juni). Egyptian Christians flee to Libya [videoinnslag]. *CBN News*. Tilgjengelig fra <http://www.cbn.com/cbnnews/world/2011/June/Some-Egyptian-Christians-Flee-to-Libya/> [lastet ned 9. april 2013]
- Lane, G. (2011b, 26. september). CBN News gives rare look at Libyan church. *CBN News*. Tilgjengelig fra <http://www.cbn.com/cbnnews/world/2011/september/cbn-news-gives-rare-look-at-libyan-church/> [lastet ned 9. april 2013]
- Libya Herald (2013, 13. mars). EU “concerned” about religious freedom and rights in Libya. *Libya Herald*. Tilgjengelig fra <http://www.libyaherald.com/2013/03/13/eu-concerned-about-religious-freedom-and-rights-in-libya/> [lastet ned 9. april 2013]
- MNN, dvs. Mission Network News (u.å.). Mission Network News. *MNN*. Tilgjengelig fra <http://mnnonline.org/> [lastet ned 9. april 2013]
- MNN (2013, 19. februar). Libya celebrates second anniversary. *MNN*. Tilgjengelig fra <http://mnnonline.org/article/18236> [lastet ned 9. april 2013]

Respons **Libya: Konvertering fra islam til kristendommen**

- Stephen, C. (2013, 26. mars). Libya says four foreign Christians will be freed jail. *Bloomberg Businessweek*. Tilgjengelig fra <http://www.businessweek.com/news/2013-03-26/libya-says-four-foreign-christians-will-be-freed-jail> [lastet ned 9. april 2013]
- U.S. Department of State (2012, 30. juli). *International religious freedom report for 2011: Libya*. Washington D.C.: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra <http://www.state.gov/j/drl/rls/irf/religiousfreedom/index.htm?dliid=192897> [lastet ned 9. april 2013]
- Vikør, K.S. (2006). *Islam. Ei faktabok*. Oslo: Spartacus.
- Voice of the Martyrs Canada (u.å.). *Persecution.net*. Streetsville, ON: Voice of the Martyrs Canada. Tilgjengelig fra <http://www.persecution.net/> [lastet ned 9. april 2013]
- Voice of the Martyrs Canada (2013, 28. februar). Egyptian businessman and associates imprisoned. *Persecution.net*. Tilgjengelig fra <http://www.persecution.net/ly-2013-02-28.htm> [lastet ned 9. april 2013]
- Voice of the Martyrs USA (u.å.). *Persecution.com*. Bartlesville, OK: Voice of the Martyrs USA. Tilgjengelig fra <http://www.persecution.com/> [lastet ned 9. april 2013]

© Landinfo 2013

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.